

Populärvetenskaplig sammanfattning

Stålindustrin är en strategiskt viktig och energiintensiv sektor, som producerar insatsvaror för flera nedströms sektorer. Det är också en sektor som är beroende av infrastrukturer och som domineras av stora etablerade företag, vilket skapar trögheter och låser in fortsatt användning av fossil energi. För att stötta omställningen av stålindustrin har allt fler beslutsfattare därför utvecklat grön industripolitik där man genom subventioner, innovationsstöd, handelspolitik, energipolitik och statliga bolag försöker möjliggöra en omställning från fossil till grön energi i industrin.

Dessa industripolitiska insatser har tagit olika former och gett varierande resultat. Politiken har i vissa fall varit framgångsrik i att stötta innovation och utveckling av projekt men i andra fall redan rullats tillbaka eller avböjts av företagen. I några länder har den varit kraftfull och lett till snabba resultat men i andra fall varit för svag för att kunna främja investeringar. I flera tillfällen har stöd till gröna stålprojekt inneburit en omställning, men i andra fall har stöd gått till ett nytt projekt som läggs till existerande stålproduktion och därmed inte minskar utsläppen.

I denna avhandling undersöker jag hur grön industripolitik formar stålindustrins omställning och frågar om industripolitikens inverkan på tre nivåer; på bolagsnivå, på nationell policy-nivå och på global marknadsnivå. I de fem artiklarna som utgör avhandlingen studerar jag industripolitiken på varje distinkt nivå, samt visar på sammanhanget mellan de olika nivåerna. På varje nivå finns möjligheter och begränsningar för industripolitiken att få effekt för en omställning.

Avhandlingen visar hur etablerade bolag i industrin ser avvägningar mellan vinstutdelningar samt investeringar i omställning, och hur innovationssatsningar och investeringar kan möjliggöras av förändrade strategiska och finansiella mål i statliga bolag. På nationell policy-nivå visar jag hur den gröna stålproduktionens konkurrenskraft formas av flera faktorer, där policy-stöd är en avgörande faktor i tillägg till naturliga tillgångar som förnybar energi. På global marknadsnivå visar jag att stålindustrins tröghet försvårar nedstängningar av olönsamma stålverk vilket innebär en tendens till överkapacitet och att ny grön produktion läggs till snarare än ersätter konventionell produktion.

I kappan samlar jag bidragen på de tre distinkta nivåerna i ett gemensamt ramverk och förklarar hur de kompletterar varandra. Därmed bidrar jag med en studie av industripolitikens roll för att möjliggöra och forma den framväxande omställningen av stålindustrin.